

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Лінькова О.Ю., доц.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут» (м. Харків, Україна)*

А. Вернадський у 1900 роках побачив в людині майстерного творця природи, місія якого управляти еволюцією (ідея переходу біосфери до ноосфери – царство розуму) [1]. А. Вернадський зазначав про непереборну силу вільної наукової думки, надвеликий творчий потенціал людини та вплив біосфери не тільки на середовище життя людини, а й образ її мислення. На сучасному етапі розвитку суспільства відбувається інтеграція наук на основі екологічної ідеї. Зокрема економіка та менеджмент стають фундаментом для екологічних завдань. В розвинених країнах вже працюють державні механізми регулювання екологічних проблем. Але історичний розвиток України потребує певних перехідних процесів, тому об'єктивно стають актуальними дослідження в сфері управління еколого-економічною діяльністю машинобудівних підприємств. За висновком експертів Україна належить до індустріального типу розвитку суспільства, що залишає основним джерелом доходів саме промислове виробництво. Національна політика сконцентрована на рішенні складних економічних та соціальних проблем, при цьому екологічні проблеми відходять на другий план. Але й А.Вернадський зауважував про небажаність та катастрофічність наслідків господарювання людини на Землі [2]. Дивлячись на загострення екологічних проблем сучасності (забруднення оточуючого середовища, переробка промислових та інших відходів, нераціональне використання природних ресурсів), стають зрозумілими слова великого вченого, що потрібно діяти та мислити в планетному масштабі. Загострення конфлікту розвитку економіки та навколишнього середовища перешкоджає раціональному використанню наукового потенціалу суспільства створює небезпеку життєдіяльності людини.

Проблеми впливу людини на довкілля *досліджуються багатьма вітчизняними та закордонними вченими* в галузі економіки, менеджменту, соціології, техніці тощо. Вчені зазначають, що людство зараз знаходиться в періоді глобальної екологічної кризи (диспропорції економічного розвитку та адаптаційних можливостей біосфери) [4-6].

Метою публікації є аналіз основних проблем управління еколого-економічною діяльністю машинобудівного підприємства. Завдання публікації: розробити механізм реалізації стратегії екологічного менеджменту на машинобудівному підприємстві.

Методологія. Актуальні проблем, які породжує господарювання

підприємств машинобудування: зміна природних ландшафтів; зростання енергоозброєності; збільшення викидів відходів і забруднюючих речовин; виснаження природних ресурсів.

Основою ефективного вирішення зазначених проблем стають концепції екологічного менеджменту [3] у взаємозв'язку з технологічними аспектами діяльності підприємств. Екологічна стратегія машинобудівного підприємства це зв'язковий елемент між глобальними й оперативними програмами, відображає: виконання вимоги держави в екологічній сфері; заходи щодо запобігання екологічним ситуаціям; дослідження ринку випуску екологічного товару; використання наукових пропозицій щодо екологізації продукції на всіх стадіях онтогенезу; формування маркетингової стратегії з урахуванням екологічної складової. Управління еколого-економічною діяльністю машинобудівного підприємства можна представити в наступних етапах: прогнозування на основі аналізу світової практики екологічного менеджменту та планування екологічної діяльності підприємства з визначенням пріоритетів підприємства та заходів щодо мінімізації негативного впливу на оточуюче середовище; визначення напрямків щодо реалізації запланованих заходів та компенсацію можливих відхилень від плану; контроль реалізації заходів з метою внесення коректив в цілі екологічної діяльності бізнесу.

Управління еколого-економічною діяльністю машинобудівного підприємства в Україні має перехідний характер: з одного боку воно чітко регулюється міжнародними нормативними актами, а з іншого не достатньо фінансуються. В роботі пропонується механізм управління, який побудований на основі визначення пріоритетів суб'єкту господарювання та максимального врахування екологічних вимог щодо зменшення негативного впливу на біосферу.

Питання для проведення подальших досліджень в галузі управління еколого-економічною діяльністю машинобудівних підприємств: екологічний моніторинг; удосконалення екологічного оподаткування та страхування.

1. Вернадский В.И. Несколько слов о ноосфере // Успехи биол. – 1944. – 18. – Вып. 2. – с. 113-120.

2. Вернадский В.И. Научная мысль как планетное явление. – М.: Наука, 1991. – 271 с.

3. Данилов-Данильян В. И., Лосев К. С. Экологический вызов и устойчивое развитие. – М.: "Прогресс-Традиция", 2000.

4. Левит Г.С. Критический взгляд на ноосферу В.И. Вернадского // Природа. – 2000. – № 5. – с. 71-76.

5. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: новый диалог человека с природой. – М.: Прогресс. – 1996. – 132 с.

6. Шевчук В.Я. Механізми ефективного функціонування системи корпоративного екологічного управління, корпоративна програма екологічного аудиту, Екологічне управління – К.: БМТ, 2010.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 163-165.